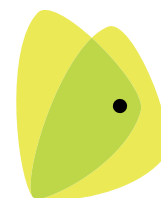

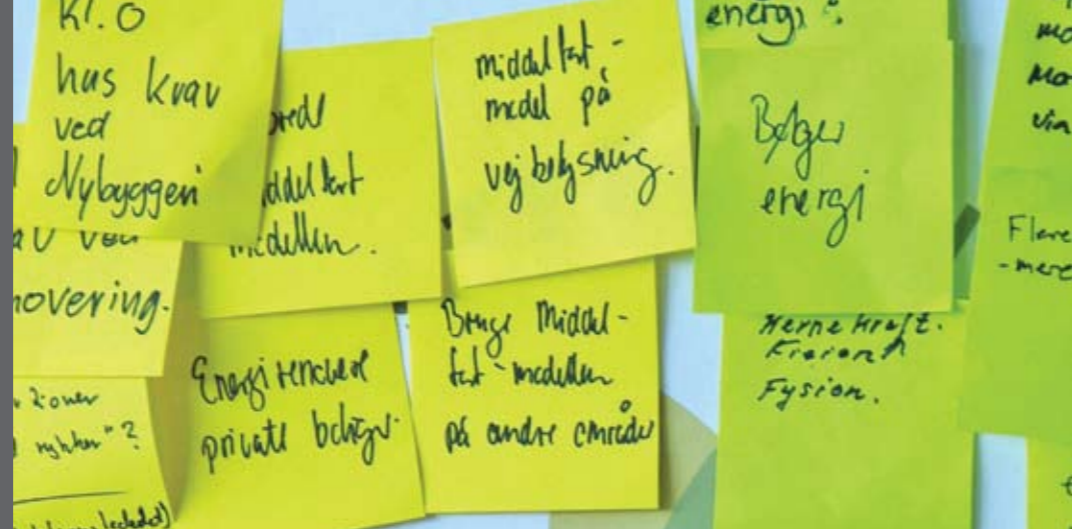
FRA LOKALE KLIMATOPMØDER TIL NATIONAL HANDLING

ANBEFALINGER FRA NI LOKALE KLIMATOPMØDER I DANMARK
ARRANGERET AF DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING

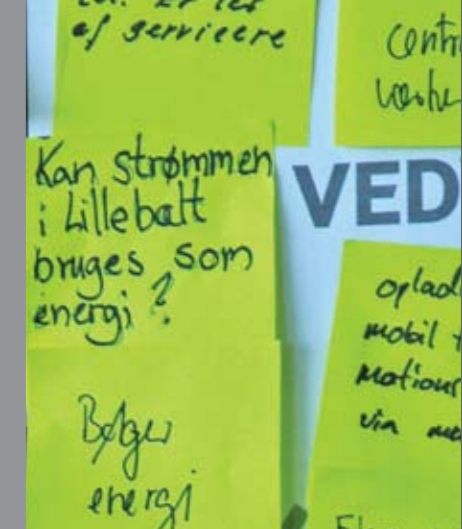
Danmarks
Naturfredningsforening

Fra maj til oktober 2009 holdt Danmarks Naturfredningsforening i samarbejde med ni udvalgte kommuner ni lokale klimatopmøder i Danmark. Danmarks Naturfredningsforening har samlet anbefalingerne på tværs af landet.

Mange af anbefalingerne kræver national handling, hvis de skal gennemføres lokalt. Danmarks Naturfredningsforening opfordrer med klimaanbefalingerne regeringen og folketinget til at støtte de lokale klimaløsninger.

FRA LOKALE KLIMATOPMØDER TIL NATIONAL HANDLING

Indledning	3
1. Stor lyst til vedvarende energi	6
2. Energibesparelse under lup	12
3. Nye transportvaner	16
4. Naturen som største klimahjælper	20
Afrunding	24

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Danmark
Tlf.: +45 39 17 40 00
www.dn.dk

Danmarks
Naturfredningsforening

© Danmarks Naturfredningsforening 2009.
Layout: Lone Gudiksen Møller. Tekst: Susanne Ogstrup og Anders Danielsen.
Foto: Colorbox, Bert Wiklund, Susanne Ogstrup, DN aktive.

Anbefalingerne på klimatopmøderne blev skabt i en demokratisk proces i samarbejde med folk fra det lokale erhvervsliv, kommunale institutioner og lokale organisationer samt politikere og klimabevidste borgere.

STOR LOKAL OPBAKNING SKABER KONKRETE RESULTATER

De ni lokale klimatopmøder har vist, at lokalt folkeligt engagement i klimasagen skaber håndterbare og konkrete klimaløsninger. Rapporten indeholder anbefalingerne på en lang række områder. Ikke desto mindre er det muligt at fremhæve nogle overordnede anbefalinger fra alle topmøderne:

- o De vigtigste klimaindsatsområder for danske politikere bør være mere vedvarende energi, CO₂-reduktion fra byggeri og transport samt at bruge naturen aktivt til at løse klimaudfordringerne.
- o Statslige og kommunale tiltag i form af lovændringer, øgede krav, økonomiske tilskud og ændrede afgifter er afgørende, hvis vores adfærd skal blive mindre CO₂-forbrugende.
- o En styrkelse af utraditionelle samarbejder på tværs af virksomheder, kommunale institutioner og organisationer kan medvirke til at skabe CO₂-reduktioner, som ellers ikke ville blive gennemført.
- o Der er et stort folkeligt engagement og ønske om, at klimaudfordringerne skal løses. Derfor er det vigtigt, at staten og kommunerne fokuserer på borgerinvolvement i klimaløsningerne.

Klimatopmøderne har resulteret i en mere klimabevidst adfærd blandt alle topmødedeltagerne. En undersøgelse foretaget af Danmarks Naturfredningsforening i ugerne efter klimatopmøderne viser, at over 60 procent af klimatopmødedeltagerne blev inspireret til at ændre adfærd eller foretage konkrete klimainitiativer efter de lokale klimatopmøder.

Klimaanbefalingerne i rapporten er sammenfattet af anbefalingerne fra de ni lokale klimatopmøder. Det er helt centrale anbefalinger, der vil gøre en forskel for klimaet lokalt. Den demokratiske proces var arbejdsmetoden til klimatopmøderne. Alle anbefalinger fra de ni lokale klimatopmøder er samlet i denne rapport.

HVORFOR LOKALE KLIMATOPMØDER?

Der er brug for konkrete lokale handlinger, der gør en forskel, hvis vi skal være i stand til at løse klimaproblematikken. Dette var grundstenen for ni lokale klimatopmøder, som Danmarks Naturfredningsforening arrangerede i samarbejde med ni kommuner, der geografisk er fordelt over hele Danmark. De lokale topmøder blev afholdt fra maj-oktober 2009. På hvert lokalt klimatopmøde deltog 40-70 personer, og i alt har ca. 450 personer deltaget i topmøderne.

Topmøderne viste, at de ni kommuner er i stand til, i samarbejde med lokale aktører – virksomheder, borgere og organisationer – at udforme konkrete handlingsorienterede klimaanbefalinger, der vil gøre en betydelig forskel for klimaet lokalt i den enkelte kommune. Dermed er anbefalingerne forankret i alle dele af lokalsamfundet i de enkelte kommuner.

NI KLIMATOPMØDER – ÉN RAPPORT

Denne rapport er et koncentrat af alle klimaanbefalinger fra de ni topmøder med helt centrale anbefalinger, der vil gøre en forskel for klimaet lokalt i Danmark. Der er samtidig brug for national handling fra regering og Folketing, hvis alle disse konkrete anbefalinger skal virkeliggøres og sikre, at Danmark får nedbragt udledningen af klimagasser.

Klimaanbefalingerne på de lokale klimatopmøder blev udarbejdet inden for tre områder med fokus på at nedbringe CO₂-udslippet samt et fokusområde om klimatilpasning:

1. Vedvarende energi
 2. Energibesparelser
 3. Transport
 4. Natur og friluftsliv
- Rapporten er inddelt efter disse fire områder.

RAPPORTENS KLIMAAANBEFALINGER

Klimaanbefalinger i denne rapport er en sammenfatning af anbefalingerne fra de ni lokale klimatopmøder. De er blevet udvalgt ud fra følgende kriterier:

- Stor CO₂-reduktion
- Bred opbakning – idéen er fremkommet på flere af topmøderne
- Let at gå til og implementere

Disse kriterier har gjort det muligt at udvælge helt centrale anbefalinger, der vil gøre en forskel for klimaet lokalt. Samtidig er det anbefalinger, hvor der er brug for national handling, hvis de skal indfries fyldestgørende.

OM TOPMØDERNE

Hvert enkelt topmøde er blevet gennemført som en workshop med fokus på relationer, muligheder og positive fremtidsbilleder. I samarbejde med kommunen er det enkelte møde blevet tilpasset til de specifikke klimaudfordringer, der gør sig gældende i den pågældende kommune. Det har gjort det muligt at holde en stringens i metoden bag alle de lokale topmøder og samtidig tilpasse det specifikt til klimaudfordringerne i hver af kommunerne.

1. STOR LYST TIL VEDVARENDE ENERGI

KLIMAANBEFALINGER TIL VEDVARENDE ENERGI

Vedvarende energi er et område, der er blevet satset tidligt på i Danmark. Specielt det danske vindmølleeventyr og den tilhørende eksportsucces viser, at sådan en satsning giver muligheder. I dag udgør vedvarende energi ca. 15 procent af Danmarks samlede energiproduktion, mens vi har forpligtet os til i EU, at 30 procent af Danmarks energiproduktion i 2020 skal komme fra vedvarende energikilder. Det peger på, trods mange gode tiltag allerede, at der skal satses langt mere på området for vedvarende energi i Danmark.

På de ni lokale klimatopmøder var der en stor iderigdom og mangfoldighed i anbefalingerne til området for vedvarende energi. Samtidig pegede deltagerne på helt centrale områder, hvor der er brug for national politisk handling.

Inden for vedvarende energi anbefalede topmødedeltagerne en stærk indsats for fem hovedområder:

1. Vindmøller
2. Solenergi
3. Differentieret el-tarif
4. Fossilfri energi i stedet for oliefyr for private
5. Etablering af biogasanlæg for kommune og industri

VINDMØLLER

ANBEFALING:

Der skal etableres flere vindmøller i Danmark. Topmødedeltagerne udpegede vindkraft til at være helt central, når mængden af vedvarende energi skal øges, og CO₂-udslippet skal nedbringes.

For at skabe det bedst mulige ejerskab lokalt, foreslog deltagerne, er det yderst vigtigt at styrke andelsejerskabsmodellen for vindmøller yderligere. Erfaringer har vist, at lokalt økonomisk engagement fremmer interessen for opsætning af og ejerskabet til vindmøllerne.

For at fremme anbefalingen om at etablere flere vindmøller opfordres regering og Folketing til:

- at sikre en bedre afregningspris på el fra vindmøller.
- at øge prisen på den variable del af elprisen og samtidig sænke etableringsprisen. Det vil give et stærkere økonomisk incitament til, at borgere, virksomheder og organisationer medvirker til etableringen af vindmøller.
- at indlægge krav i vindmølleudbygningen til andelsmodellen. Lige nu skal naboer til kommende landmøller spørges, men der er ikke egentlige krav til andelshaveres andele i vindmølleudbygningen.
- at sikre, at de store spillere på vindmøllemarkedet ikke på forhånd opkøber alle de mulige opstillingsarealer og skaber monopoldannelse.
- at sikre, at alle vindmøller, der bygges – også i åbne udbudsrunder – får samme markedsræssige vilkår, herunder tilslutningsstøtte til energinettet samt prisstøtte.
- at gøre det muligt at have andel i vindmøller, der står i en anden kommune end den, hvor andelshaver har bopæl.
- at fremme udviklingen og udbredelsen af husstandsmøller, så de kan indgå som en del af den vedvarende energiforsyning.
- at mindske afstandskravene til trafik anlæg, så vindmøller kan opstilles langs fx motorveje.

SOLENERGI

ANBEFALING:

Mængden af solenergi, i form af solceller og solfangere, skal øges i Danmark, blev det anbefalet på topmøderne. Det vil betyde en reduktion af CO₂-udledningen. Den helt store barriere for at etablere mere solenergi er, ifølge deltagerne, økonomi – specielt for solceller. Viljen er til stede, men solceller er stadig en meget dyr investering for private borgere såvel som kommuner, virksomheder og organisationer, og solvarme kræver en samtænkning med eksisterende varmekilder.

Solceller på alle offentlige bygninger, gadebelysning drevet af solceller, etablering af flere store centrale solcelleanlæg samt flere solfangere og -celler på private boliger, var topmødedeltagernes bud på helt konkrete anbefalinger.

Regering og Folketing kan iværksætte en række tiltag for at fremme klimaanbefalingen om mere solenergi i Danmark.

Regering og Folketing opfordres til:

- at indføre et etableringstilskud til alle, der vil sætte nye solceller eller solfangere op. Det vil medvirke til at gøre det mere økonomisk fordelagtigt at investere i solenergi.
- at ændre byggelovgivningen, så fælles solvarmeanlæg bliver mere rentable, og de mindre effektive husstands-anlæg nedprioriteres.
- at sikre en bedre afregningspris på el til solceller.
- at øge prisen på den variable del af elprisen og samtidig sænke etableringsprisen. Det vil give et stærkere økonomisk incitament til, at borgere, virksomheder og organisationer etablerer solceller.
- at etablere en udviklingspulje, øremærket til solenergi, hvor både kommuner, private borgere, virksomheder og organisationer kan søge om støtte i forbindelse med etablering af større solenergi projekter. Puljen skal vægte lokale partnerskaber mellem flere lokale aktører højt i bedømmelsen af, hvem der skal modtage støtte.
- at arbejde for, at det bliver lettere at opføre solcelleanlæg, der er større end 5 m², da det i dag er besværligt at etablere store centrale solcelleanlæg.
- at afsætte øremærkede forskningsmidler til solenergi.

CASE: SOLENERGI

Middelfart var værtsby for et klimatopmøde. Her var det helt afgørende for deltagerne, at solenergi bliver opprioriteret i kommunen. En øremærket udviklingspulje til at støtte etableringen af større solenergi projekter vil i høj grad understøtte viljen til solenergi i Middelfart.

Deltagerne fremhævede, at kommunen ved nybyggeri og renovering af offentlige bygninger skal etablere solceller som vedvarende energikilde. Ydermere understregede deltagerne vigtigheden af, at kommunen sikrer, at solceller indgår i den overordnede energiplanlægning for Middelfart Kommune.

Deltagerne anbefalede også, at der bliver etableret større solvarmeanlæg i mindre bysamfund, hvor der ellers ville være blevet etableret fjernvarme.

DIFFERENTIERET EL-TARIF

ANBEFALING:

En differentieret el-tarif, der giver lavere elpriser om natten og højere om dagen, skal indføres, anbefalede topmødedeltagerne. Det er samtidig nødvendigt at etablere intelligente el-systemer i private hjem, hvis borgere skal være i stand til løbende at følge med i deres elpris. Et sådant intelligent el-system vil også give mulighed for en høj grad af automatisk styring af el-apparater.

En differentiering vil medvirke til at udligne brugen af energi. Dermed vil perioder med overskudsenergi fra vindmøller blive udnyttet langt bedre, og det vil være muligt at etablere en energiproduktion med højere andel af vedvarende energiformer.

For at sikre denne klimaanbefaling opfordres Folketing og regering til:

- at vedtage en lovændring, der indfører en differentieret el-tarif. Der skal sikres en indkøringsperiode for nye intelligente el-systemer, der sætter landets borgere i stand til at udnytte den differentierede tarif fuldt ud. Ændringerne kan samtidig suppleres af tilskud til centrale dele af de nødvendige installationer.

FOSSILFRI ENERGI I STEDET FOR OLIEFYR

ANBEFALING:

Private oliefyre i landzoner skal udskiftes med fossilfri energiformer, fastslog deltagerne. Det betyder, at oliefyre i landzoner skal udfases og udskiftes med enten jordvarme, varmepumper eller andre former for vedvarende energi i den private bolig. En udskiftning af oliefyre vil betyde en ren CO₂-besparelse.

For at realisere denne anbefaling, kræves der en national politisk handling. Folketing og regering opfordres til:

- at indføre et lovkrav om, at alle oliefyre i private hjem skal være udskiftet med vedvarende energikilder inden 2018. Det sikrer en udfasningsperiode for udskiftningen.
- at ændre byggelovgivningen, så den fremmer en andelsmodel for varmepumpeanlæg, der kobles på fjernvarme, og generelt fremmer fjernvarmenettet yderligere.

ETABLERING AF BIOGASANLÆG

ANBEFALING:

Der skal etableres flere biogasanlæg, og de skal, ifølge deltagerne, gøres til en del af fjernvarmenettet. Der skal bruges husholdningsaffald og visse typer erhvervsaffald i anlæggene. Det kræver, at affaldssorteringen i kommunerne bliver opgraderet. Det skal ydermere være økonomisk rentabelt at etablere biogasanlæg.

Etableringen af biogasanlæg kan fremmes på et nationalt niveau. Regering og Folketing opfordres til:

- at sikre en højere afregningspris på energi, produceret på biogasanlæg.
- at give landets kommuner tilstrækkelig hjælp til placeringen af biogasanlæg, så de bliver placeret transport- og naturmæssigt forsvarligt.
- at sikre, at opførte anlæg ikke skaber en ensidig afhængighed af gylle, men kan fungere tilfredsstillende på andre produkter, herunder affaldsfraktioner som husholdningsaffald.

2. ENERGIBESPARELSE UNDER LUP

KLIMAANBEFALINGER TIL ENERGI-BESPARELSE

Energibesparelse er et område, der allerede er blevet arbejdet meget med i Danmark, men ikke desto mindre er der stadig store potentialer. Samtidig er energibesparelse helt afgørende, hvis den danske CO₂-udledning skal reduceres, da den bedste energi er den, som ikke bliver brugt.

På de lokale klimatopmøder kom der en lang række udfordrende og gennemtænkte klimaanbefalinger til energibesparelse. De kræver national opbakning, hvis de skal realiseres bedst muligt.

Inden for energibesparelse anbefalede topmødedeltagerne en stærk indsats inden for fire hovedområder:

1. Bedre finansieringsmuligheder
2. Høje energiklassekrav til alt nybyggeri
3. Energitjek til borgere og virksomheder
4. Fjernkøling og overskudsvarme

BEDRE FINANSIERINGSMULIGHEDER

ANBEFALING: Bedre finansieringsmuligheder for energibesparelser, blev det påpeget på topmøderne. Det giver et stærkere økonomisk incitament for både private borgere, virksomhed, organisationer og kommunale institutioner til at igangsætte energibesparelserprojekter.

Det blev anbefalet af deltagerne på topmøderne at give moms-fritagelse, øge fradragsmulighederne specifikt for energibesparelserprojekter eller at graduere beskatningen af bygninger på grundlag af energiforbrug. Et andet bud var at etablere et statslån med lav rente, der er øremærket til energibesparelse, hvor både borgere, kommune og virksomheder har mulighed for at låne penge til energibesparelserprojekter.

Folketing og regering kan sikre bedre finansieringsmuligheder for energibesparelse. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at omdanne ejendomsbeskatningen til en grøn bygningsskat, således at de bygninger, som er dårligst isoleret, betaler en højere skat pr. kvadratmeter end de huse, der har et lavt energiforbrug.
- at kræve energimærkning af alle bygninger hvert femte år, men med graduering efter bygningens energitilstand, således at bygninger med lavt energiforbrug skal energimærkes sjældnere – fx hvert tiende eller femtende år for en lavenergiklasse 1-bygning.
- at vedtage finansieringsmuligheder, der understøtter energibesparelse, der giver store CO₂-reduktioner.
- at ændre lovgivningen, så de enkelte kommuner får mulighed for at etablere lokale støtteordninger til borgere, organisationer og virksomheder i den enkelte kommune.

HØJE ENERGIKLASSEKRAV TIL ALT NYBYGGERI

ANBEFALING:

Topmødedeltagerne anbefalede energiklassekrav til alt nybyggeri i de enkelte kommuner. Det drejer sig konkret om bygge-reglementets lavenergiklasse 1 eller senere energi+huse, som kommunen kan arbejde med i planlægningen.

I dag er det muligt for de enkelte kommuner at stille lavenergiklasse1-krav i lokalplaner. Denne klassificering er desuden varslet som bygningsreglementets standard fra 2015.

Ikke desto mindre, er det stadig muligt at gøre yderligere på nationalt plan for at fremme højere energiklasse krav i landets kommuner. Derfor opfordres Folketing og regering til:

- at skærpe de landsdækkende krav i byggereglementet til lavenergiklasse1-niveau allerede i 2011. Hermed vil den energibesparende udvikling, der allerede er mulig i dag, blive fremmet i alle landets kommuner.
- at stille landsdækkende krav om, at alt nybyggeri i landets kommuner skal være energi+huse fra 2015.

ENERGITJEK TIL BORGERE OG VIRKSOMHEDER

ANBEFALING:

Kommunerne skal tilbyde alle borgere og lokale virksomheder et gratis energitjek, fastslog topmødedeltagerne. Energitjekket skal samtidig indeholde et konkret håndværkertilbud i forhold til de energibesparelser, som energitjekket finder frem til. Det vil gøre det langt mere overskueligt for borgere og virksomheder at se, hvordan der kan foretages energibesparelserprojekter.

Det er muligt på nationalt niveau at sikre, at sådan en gratis energitjekordning bliver etableret i alle landets kommuner. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at stille lovmæssigt krav til alle kommuner om at indgå partnerskaber med virksomheder om at etablere en gratis energitjekordning med økonomisk overslag til alle borgere og virksomheder i den enkelte kommune. Energitjekket kan passende indbefatte energimærkningen, som nævnt under bedre finansieringsmuligheder.

FJERNKØLING OG OVERSKUDSVARME

ANBEFALING:

Der skal skabes flere lokale samarbejder, hvor en virksomhed kan levere overskudsvarme eller fjernkøling videre til en anden virksomhed eller institution. Sådanne samarbejdsmuligheder på tværs, understregede deltagerne, vil sikre, at hverken overskudsvarme eller fjernkøling går til spilde, og dermed øges energiudnyttelsen mest muligt.

Det er muligt på nationalt plan at understøtte disse samarbejder på tværs, der sikrer en bedre energiudnyttelse. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at ændre varmforsyningsloven, så kommunale institutioner kan være en del af disse samarbejder.
- at etablere en etableringspulje for projekter med overskudsvarme og fjernkøling. Det skal være aktører, der har en klar og etableret samarbejdsmulighed, der skal kunne søge støtteordningen.
- at igangsætte store forsøgsprojekter med overskudsvarme og fjernkøling i statsligt regi. Det vil sikre gode erfaringer for, hvad 'best practice' er.

CASE: OVERSKUDSVARME I HOLSTEBRO

I Holstebro så klimatopmødedeltagerne store fordele ved at skabe stærkere samarbejder, der sikrer, at fx en børnehave kan udnytte en lokal virksomheds overskudsvarme. En national støtteordning til etableringen af sådanne samarbejder, vil derfor betyde klar og konkret handling i Holstebro.

Deltagerne lagde stor vægt på, at Holstebro Kommune skal gå foran og sikre, at alle kommunale institutioners overskudsvarme ville blive udnyttet af andre institutioner. Deltagerne fastslog også, at det er afgørende at få etableret tværgående samarbejder mellem store energiproducerende virksomheder og helt almindelige kommunale institutioner som skoler og børnehaver. Dermed vil store mængder varmeproduktion ikke gå tabt i Holstebro.

3. NYE TRANSPORTVANER

KLIMAANBEFALINGER TIL TRANSPORT

Transport er et helt afgørende område at sætte ind overfor, hvis Danmark skal være i stand til at sænke sin CO₂-udledning. Transport er samtidig et område, hvor CO₂-udslippet stadig er stigende. Derfor er der i høj grad brug for handling.

På de lokale klimatopmøder kom der mange konkrete forslag til, hvad der kan gøres, for at transportsektoren fylder mindre i Danmarks samlede CO₂-regnskab. Samtidig var der klare gennemgående anbefalinger, hvor der er brug for handling på nationalt plan.

På topmøderne faldt deltagernes anbefalinger på transportområdet inden for følgende fire hovedområder, hvor der blev anbefalet en stærk indsats:

1. Billigere og mere fleksibel offentlig transport
2. Bedre cykelforhold
3. Mere godstransport på togbanen
4. Masterplan for ladestationer til elbiler

BILLIGERE OG MERE FLEKSIBEL OFFENTLIG TRANSPORT

ANBEFALING:

Den offentlige transport skal være billigere og mere fleksibel, fremhævede topmødedeltagerne. Det skal få flere til at bruge den kollektive trafik i stedet for deres bil og dermed bidrage til at sænke CO₂-udslippet.

Det skal være billigere at benytte den offentlige transport, både når det drejer sig om bussen og om toget, da dette vil give flere et stærkere økonomisk incitament til at benytte den offentlige transport i stedet for bilen. Den offentlige transport, her specielt buslinjerne, skal være mere fleksibel, hvis man skal sikre, at flere borgere benytter den kollektive trafik.

Regering og Folketing kan på nationalt niveau understøtte muligheden for at skabe billigere og mere fleksibel offentlig transport i landets kommuner. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at øge tilskuddet til den offentlige transport, så billetprisen bliver langt lavere.
- at sikre, at der gøres en særlig indsats for at udbygge den kollektive trafik i de intensive områder i Danmark: Århus, Odense, Aalborg, Hovedstadsregionen og Trekantområdet. Disse tiltag vil fremme, at flere benytter den offentlige transport.
- at udvælge 3-5 kommuner, som forsøgskommuner, hvor der bliver tilbudt meget billig offentlig transport mhp. på at finde frem til balancen mellem pris og passagerantal.
- at oprette en støtteordning, der er øremærket til etablering af mere fleksibel transport i Danmarks landområder. Det kunne fx være støtte til kommuner, der vil indføre flere mindre busser, der fungerer som telebusser i de tyndt befolkede områder af Danmark.
- at indføre et differentieret befordringsfradrag, der betyder et øget fradrag til pendlere, der bruger den kollektive trafik i stedet for bilen. Hermed vil man skabe et stærkere økonomisk incitament for at vælge den offentlige transport frem for bilen.
- at sikre etableringen af en elbils-låneordning for togpassagerer i tilknytning til stationerne. Lån af elbil skal være inkluderet i togbilletten.

BEDRE CYKELFORHOLD

ANBEFALING:

Cykelforholdene i de enkelte kommuner skal forbedres. Anbefalingerne på topmøderne pegede på en stærkere generel cykelpolitik i kommunen samt en lang række mindre forslag, som en cykelpolitik skal sikre. Det drejede sig bl.a. om en bycykelordning, etablering af grønbløge og cykelservicestationer, bedre medarbejderparkeringsforhold, gratis firmacykelordning og forsøgsordninger med elcykler.

Det er i høj grad muligt for regering og Folketing at fremme, at der i alle kommuner kommer en stærkere cykelpolitik, der gerne skulle få endnu flere danskere op på cyklen. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at opstille specifikke nationale krav til alle landets kommuner om at lægge ekstra vægt på cykelpolitik, som en del af kommunens Agenda 21-arbejde.
- at få udarbejdet en national cykelplan, der udpeger et samlet cykelstinet for hele Danmark, der går på tværs af kommunegrænser. Den skal efterfølges af et realiseringskrav til landets kommuner.
- at sikre udvikling af 'ruteplan' for cykler, der på en enkelt måde viser sikre cykelruter på lokalt, regionalt og nationalt plan.
- at stille krav til udbydere af den offentlige transport om plads til cykler.
- at arbejde videre med smarte cykelløsninger, som fx overdækkede cykelstier og gratis cykelservice.

MERE GODSTRANSPORT PÅ TOGBANEN

ANBEFALING:

Bedre betingelser for at gods bliver flyttet fra lastbiler over på godstogbanen. Det vil i høj grad medvirke til at reducere Danmarks CO₂-udledning, hvis langt mere gods bliver flyttet fra vejen og over på skinnenettet, mente topmødedeltagerne.

Regering og Folketing kan på nationalt niveau sikre en ændring af, hvordan gods bliver transporteret. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at udbygge det danske godsbaneskinnet, så det kan klare en langt større mængde gods samt blive mere fleksibelt og effektivt. Det skal medføre, at mere gods bliver flyttet fra vejen over på skinnerne.
- at øge afgiften på lastbiltransport, så der bliver et klart økonomisk incitament for at flytte gods over på togbanen. Afgiften kan have form af en øget kørselsafgift på lastbiltransport.
- at indføre en CO₂-mærkningsordning i stil med smileyordningen, der viser hvor meget CO₂, der er blevet brugt på at transportere det enkelte produkt.

MASTERPLAN FOR LADESTATIONER TIL ELBILER

ANBEFALING:

En national masterplan for etableringen af ladestationer til elbiler, vil i høj grad understøtte udbredelsen af elbiler i Danmark, påpegede deltagerne. En masterplan vil danne en klar og ensartet struktur for et net i hele landet. En sådan national masterplan skal i de enkelte kommuner integreres med vindmølle- og transportplanlægningen.

Regering og Folketing kan på nationalt niveau skabe betingelserne for en ensartet infrastruktur for elbiler i hele Danmark, der sikrer de samme standarder overalt. Hermed vil det være gnidningsfrit at bruge elbiler overalt i Danmark. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at etablere en samlet national masterplan, der udstikker klare og konkrete planlægningsmæssige rammer for etableringen af ladestationer og for den generelle infrastruktur til elbiler rundt om i landets kommuner. En sådan national masterplan skal integrere det nationale transport- og elnet, hvilket vil sikre den bedst mulige energiuudnyttelse og bedste transportmæssige placering af ladestationerne.

CASE: BEDRE CYKELFORHOLD I LYNGBY-TAARBÆK

I Lyngby-Taarbæk havde deltagerne en række klare og håndterbare ideer til, hvad bedre cykelforhold kræver. Derfor vil et nationalt krav om en særskilt cykelpolitik, som en del af Agenda 21, give Lyngby-Taarbæk Kommune et stærkt grundlag til at få gennemført anbefalingerne.

Deltagerne fastslog, at kommunen skal udbygge nettet af cykelveje i hele kommunen og forbedre forholdene på de eksisterende. Der skal være grønne bølger på vejene, der sikrer cyklisterne en let og glidende transport, og samtidig skal der opstilles bycykler efter samme system som i København. Byens store indkøbscenter kan bidrage ved at give deres handlende mulighed for at låne en cykeltrailer til at transportere varer hjem i.

Der næst skal der gøres mere for at sikre gode cykelparkeringsmuligheder. Det betyder gode parkeringsmuligheder ved busstoppesteder, indkøbsområder hos de lokale virksomheder og ved offentlige institutioner.

4. NATUREN SOM STØRSTE KLIMAHJÆLPER

KLIMAANBEFALINGER TIL NATUR OG FRILUFTSLIV

FN's klimapanel har gjort det klart, at det skal lykkes at holde den globale temperaturstigning på max to grader. En yderligere stigning vil få omfattende og uoverstigelige konsekvenser for vores hverdag.

Forhåbentligt lykkes det verdenssamfundet på det internationale klimatopmøde COP15 i København at nå frem til en aftale, der forhindrer en temperaturstigning på mere end to grader. Men ikke desto mindre betyder en stigende temperatur, at der kommer klimaændringer i Danmark. Havet stiger minimum med 0,6 meter. Der vil komme ekstreme regnskyl, der oversvømmer mange kloakker, og alt dette vil true mange dyr og planter med udryddelse.

Derfor er der behov for klimatilpasning. Samtidig er det også afgørende at se naturen som en del af den løsning, der kan være med til at gøre Danmark mere robust imod de klimaforandringer, der nødvendigvis vil komme.

Deltagerne på de ni lokale klimatopmøder frembragte en lang række gennemtænkte og kreative klimaanbefalinger til klimatilpasningsløsninger, der både kan sikre Danmark bedre imod de klimaforandringer, der vil komme og samtidig give danskerne mere natur.

Deltagernes anbefalinger for natur og friluftsliv faldt inden for disse følgende fem hovedområder, hvor der blev anbefalet en stærk indsats:

1. Skovrejsning
2. Regnvandshåndtering i byerne
3. Vådområder
4. Naturbevaring/naturgenopretning
5. Grønne tage

SKOVREJSNING

ANBEFALING:

Skovrejsningen skal øges rundt om i landets kommuner, blev det fastslået på topmøderne. Mere skov vil være med til mindske CO₂-niveauet, da skov binder CO₂. Skovene er samtidig med til at forbedre det lokale klima, da de reducerer effekten af ekstreme hændelser. Træerne giver læ i stormvejr, holder på fugten i tørke, giver skygge og temperaturregulering under hedebløgger.

Mere skov i landets kommuner vil skabe mulighed for mere natur og flere rekreative områder for borgerne. Det kunne være flere naturlegepladser og naturstier. Anbefalingerne pegede på, at specielt landbrugsjord kan bruges til skovrejsninger.

Regering og Folketing kan foretage en række tiltag, der fremmer mere skovrejsning i kommunerne, og som giver staten en aktiv rolle i etableringen. For at sikre en realisering af klimaanbefalingen om mere skovrejsning opfordres regering og Folketing til:

- at staten arbejder aktivt for at få partnerskaber om skovrejsning i stand mellem stat, kommune, private organisationer og virksomheder samt borgere.
- at tilplante 225.000 ha bynær landbrugsjord med klimarobuste træarter inden 2030.

VÅDOMRÅDER

ANBEFALING:

Der skal, ifølge deltagerne, skabes flere vådområder i Danmark for at imødegå den større mængde vand, der kommer som følge af klimaforandringerne. Vådområderne kan fungere som bufferområder, hvor der kan skabes kontrollerede oversvømmelser i perioder med meget nedbør. Flere vådområder, påpegede deltagerne, vil også betyde mere natur til gavn for dyr, planter og mennesker. Vådområder vil typisk ligge i tilknytning til vandløb og skal etableres på landbrugsjord.

For at gøre det muligt at etablere flere vådområder opfordres regering og Folketing til:

- at påtage sig det overordnede planlægningsansvar for at pege på de steder, hvor der skal skabes større vådområdeprojekter.
- at skabe rammerne for, at kommuner er i stand til at koordinere klimatilpasningen og herunder etableringen af vådområder på tværs af kommunegrænser.
- at ekstsivere 200.000 ha dræned landbrugsområder og udlægge dem til nye vådområder.

NATURGENOPRETNING/NATURBEVARELSE

ANBEFALING:

Den kommunale planlægning skal have et stærkt fokus på naturgenopretning og naturbevarelse, fastslog deltagerne, da klimaforandringer betyder, at en række naturområder vil forsvinde og andre vil komme under pres. Med naturgenopretning og naturbevarelse vil der fortsat være en mangfoldig natur og et rigt dyre- og planteliv til danskerne trods klimaforandringerne.

Folketing og regering kan handle på en række nationale områder, der vil fremme naturbevarelse og naturgenopretning. Regering og Folketing opfordres derfor til:

- at udarbejde en national naturplan, der udpeger de steder, hvor kommunerne skal foretage henholdsvis naturgenopretning og naturbevaring. Planen skal samtidig indeholde specifikke krav for at sætte projekterne i gang.
- at stille økonomiske midler til rådighed for kommunerne, der er øremærket til naturbevaring og naturgenopretning.
- at planlægge et landsdækkende naturnetværk og naturgenopretning af tidligere naturområder. Det vil skabe en sammenhængende robust natur, der kan modstå klimaforandringernes påvirkning.
- at skabe en dynamisk naturforvaltningsstrategi, hvor der gives plads til, at naturen kan forandre sig, når den påvirkes af klimaændringerne.

GRØNNE TAGE

ANBEFALING:

Der skal sættes på grønne tage i byområder, understregede topmødedeltagerne. Grønne tage reducerer CO₂-udslippet og tilbageholder vand ved kraftige regnskyl. Samtidig medvirker de til at skabe bedre natur og miljø i byerne. På topmøderne blev der lagt vægt på, at kommunerne går foran som det gode eksempel for kommunens borgere, erhvervsliv og organisationer.

For at fremme antallet af grønne tage i Danmark opfordres regering og Folketing til:

- at stille et bindende krav om, at minimum 30 procent af nyt boligbyggeri og 80 procent af nyt industribyggeri i byerne skal have grønne tage.
- at skabe en støtteordning til etablering af grønne tage, der kan søges af private borgere såvel som virksomheder og organisationer.

REGNVANDSHÅNDTERING I BYERNE

ANBEFALING:

Der skal gøres en stor indsats for at håndtere den øgede mængde af regnvand i Danmarks byer, mente topmødedeltagerne. Kommunerne skal aktivt arbejde med og sætse på naturlig regnvandshåndtering frem for udbygning af kloakker.

Anbefalingerne fra topmøderne pegede på løsninger som lokale nedslivningssteder til regnvand, oversvømmelsesområder og grønne kiler i byerne. Ydermere blev det anbefalet, at der skal være færre befæstede områder, dvs. færre asfalterede parkeringspladser ved fx indkøbscentre og kommunale bygninger, og der skal sættes forsøgsprojekter i søen på særligt kritiske steder i de enkelte kommuner, hvor grus, græsser og særlige græsarmeringssten tillader nedslivning af nedbør.

Naturlig regnvandshåndtering i byerne vil betyde flere grønne områder til glæde for borgerne samt økonomiske besparelser, da der skal foretages tilsvarende færre kloakudvidelser.

Der kan på nationalt plan i høj grad gøres noget for, at kommunerne har et stærkt fokus på naturlig regnvandshåndtering i byerne. Derfor opfordres regering og Folketing til:

- at investere i en naturligt forebyggende klimatilpavningsindsats imod øgede regnmængder i byerne.
- at stille bindende krav til kommunerne om lokal regnvandshåndtering som en fast integreret del af kommuneplanerne.
- at lave en national naturplan, der peger på de steder, hvor der skal laves grønne kiler i og omkring byerne.
- at stille bindende krav til landets kommuner om at reducere antallet og størrelsen af befæstede områder i byområder med tæt bebyggelse.

CASE: REGNVANDSHÅNDTERING I HØJE-TAASTRUP

I Høje-Taastrup havde deltagerne på topmødet en lang række konkrete anbefalinger til, hvordan kommunen bør håndtere regnvand i byerne. Folketing og regering bør vedtage bindende krav til alle landets kommuner om at gøre lokal regnvandshåndtering til en fast integreret del af kommuneplanerne.

Håndteringen af regnvandet lokalt skal være synlig og bruges til at skabe liv i nærmiljøet. Regnvandshåndteringen skal være en del af kvarterløftsprojekter i kommunen. I disse kvarterløftsområder skal der etableres grønne tage, grønne kiler og rekreative regnvandsbassiner som oversvømmelsesområder og badesøer, hvor regnvandet bliver anvendt.

Det er afgørende, at borgerne bliver involveret i etableringen af regnvandsprojekterne for at sikre et stærkt lokalt engagement. Derfor skal kommunen skabe projekterne i samarbejde med borgere i områderne, hvor indsatsen skal iværksættes.

Danmarks Naturfredningsforening

HVORFOR LOKALE KLIMATOPMØDER?

I Danmarks Naturfredningsforening har vi en vision om, at Danmark har 98 klimakommuner, der på hver sin måde leverer et bidrag til at nedsætte Danmarks CO₂-udledning. I alt har 52 kommuner pr. 1. november tilsluttet sig klimakommuneaftalen. Som klimakommune forpligter kommunen sig som virksomhed til at reducere CO₂-udslippet med 2 procent årligt frem mod 2025. På den måde bidrager kommunen til at opfylde Danmarks internationale forpligtelser.

KOMMUNENS HOVEDROLLE I KLIMAET

De danske kommuner kan i samarbejde med det lokale erhvervsliv, borgere og organisationer spille en stor rolle for at reducere de menneskeskabte klimaforandringer. Det handler om at udnytte de lokale muligheder. Det er netop dette potentiale, som de ni lokale klimatopmøder har faciliteret i de enkelte kommuner. Der er blevet udarbejdet konkrete og handlingsorienteret klimaanbefalinger, og kommunen som virksomhed tager mange beslutninger, der påvirker klimaet. Men skal kommunale beslutninger have den størst mulige effekt, skal samarbejdspartnere i kommunen være involveret i processen. Det handler om lokale virksomheder, organisationer, de forskellige forvaltninger i kommunen og borgerne.

Det er derfor helt afgørende at inddrage repræsentanter fra alle dele af kommunen på de lokale klimatopmøder, da en klimatevidst borger måske har en god løsning på transportområdet. Eller der er en virksomhed, der har en idé til, hvor det er bedst at spare på energien. Her kan kommunen som virksomhed samarbejde med det lokale erhvervsliv og som myndighed fremme de klimavenlige løsninger.

Samtidig kan kommunen gå foran på klimaområdet. Og som ansvarlig for kommuneplanlægningen kan kommunen gøre plads til den vedvarende energi, planlægge for bæredygtig transport og beskytte den natur og de naturoplevelser, der er truet af klimaforandringerne. Det handler om at tænke klimasmart og finde konkrete lokale løsninger, der tilgodeser flere forhold på en gang.

HVORDAN HOLDT VI KLIMATOPMØDERNE?

Metoden bag topmøderne er inspireret af Appreciative Inquiry, hvor der fokuseres på relationer, muligheder og positive fremtidsbilleder. Alle topmøderne var faciliterede. Det betyder konkret, at alle topmøderne både har indeholdt en idé-genererende session og idé-udvælgelsessession, der førte frem til de konkrete klimaanbefalinger. Det sikrede, at det var muligt for deltagerne at komme på en lang række nyskabende, kreative og anderledes klimaideer. Samtidig medførte idéudvælgelsen, at klimaanbefalingerne blev konkrete og håndterbare.

Ud over disse to faser indeholdt hvert møde også inspirationsoplæg og fokuserede rammer, der fremmede netværksdannelse deltagerne imellem. Læs mere om de enkelte klimatopmøder på www.dn.dk/lkt

FOKUS PÅ LOKALE KLIMAPROBLEMATIKKER

Hvert topmøde indeholdt de skitserede træk, men samtidig blev de også skræddersyet efter de klimaproblematikker, der gør sig gældende i de enkelte kommuner. Det skete i et løbende samarbejde mellem Danmarks Naturfredningsforening og de ni kommuner, hvor topmøderne fandt sted. Det betød, at Danmarks Naturfredningsforening og den enkelte kommune udarbejdede en fælles strategi for topmødet med udgangspunkt i en generel drejebog, der blev tilpasset kommunens specielle forhold.

KLIMASMARTE LØSNINGER - NATUREN SOM VÅBEN

Tænker vi naturen ind i klimasmarte løsninger, kan den bidrage til at reducere klimaforandringer – og til at hjælpe med klimatilpasningen:

Grønne arealer i byen sænker temperaturen på varme sommerdage og op-suger regnvand. Dermed kan grønne områder fungere som alternativ til at udvide kloaksystemer. Grønne tage isolerer bygningerne og sparer dermed CO₂, som ellers skulle bruges til at opvarme og nedkøle bygningerne. Desto mere skov og beplantning, desto mindre CO₂ – da træer og beplantning optager CO₂.

DK
DK

UK
UK

